

Werkinstructie inzetten en bijstellen van het **veiligheidsplan**

23 juni 2022

Als een kind in een onveilige situatie opgroeit, in zijn/haar ontwikkeling bedreigd wordt of slachtoffer van kindermishandeling is dan is het de taak van het wijk-/gebiedsteam om deze situatie nader in kaart te brengen, te bespreken met de betrokkenen en met betrokkenen afspraken te maken over welke acties er ondernomen moeten worden. De SKJ-geregistreeerde jeugd- en gezinswerkers van de gemeenten zijn werkers met expertise en ervaring op het gebied van risico's, veiligheidsplannen en de specifieke hulp/behandeling die daarvoor nodig is.

In deze werkinstructie wordt bewust geen definitie van onveiligheid gegeven, omdat onveiligheid zich in vele gedaantes voor kan doen en het aan de SKJ-geregistreeerde professional en diens professionele afwegingskader is om te beoordelen of hier sprake van is. De ARIJ is het risicotaxatie-instrument wat de professional ondersteunt in de te maken afwegingen; het veiligheidsplan ondersteunt het gezin met hulp van het netwerk en de professional bij het doorbreken van de onveiligheid en het werken aan een goed-genoeg-situatie.

Door middel van een veiligheidsplan worden de zorgen die er zijn, alsmede de bodem-eisen die gesteld worden om tot een aanvaardbare veiligheid voor de jeugdige te komen, structureel besproken met het systeem en in heldere afspraken vastgelegd. Hierdoor wordt ook voor het systeem inzichtelijk wat er van hen verwacht wordt, wat de kans op een succesvolle samenwerking vergroot. Ook als er huiselijk geweld plaatsvindt tussen volwassenen, is het maken van een veiligheidsplan nodig omdat het voor zowel het systeem als de professionals richting en kaders geeft voor het gestructureerd verbeteren van de veiligheid.

1. Bij (vermoedens van) onveilige situaties op het gebied van (kinder-)mishandeling, misbruik of huiselijk geweld betreft een werker van het wijk-/gebiedsteam een collega (SKJ-geregistreeerde professional of gedragswetenschapper) om veiligheidsrisico's te beoordelen. Het invullen van een risicotaxatie-instrument vormt het startpunt van deze beoordeling.
2. Bij alle (vermoedens van) onveilige situaties op het gebied van (kinder-)mishandeling, misbruik of huiselijk geweld wordt de meldcode toegepast. In alle gevallen die niet passen in de meldcode geldt:
 - a. De veiligheid en de risico's worden met de cliënt (en het -systeem) besproken. Hierin wordt aangegeven dat het wijk-/gebiedsteam de problemen graag samen met de cliënt wil aanpakken;
 - b. Dat het wijk-/gebiedsteam, als dat nodig is, een melding zal doen bij Veilig Thuis of de Raad voor de Kinderbescherming, maar intussen wel met de cliënt wil werken aan verbetering.
3. Bij directe onveiligheid en/of acute risico's wordt er meteen (in overleg met een SKJ-geregistreeerde collega of gedragswetenschapper) en met de betrokkenen een eerste veiligheidsplan opgesteld. Dit is gericht op het tot stand komen van de directe veiligheid. Als er geen acute onveiligheid is, maar er wel zorgen zijn over de structurele (langdurige) onveiligheid in een systeem, dient de risico-gestuurde zorg een plek te krijgen in een veiligheids- dan wel ondersteuningsplan.
4. Als er ook een ondersteuningsplan voor de cliënt wordt geschreven dan wordt in dit plan het bestaan van het veiligheidsplan vermeld. Het kan ook zijn dat er al een veiligheidsplan is vanuit een eerder (hulpverlenings-)traject, in dat geval wordt er verwezen naar dit plan, wordt het overgenomen en wordt het aangevuld met eventuele nieuwe afspraken.
5. Als de directe veiligheid is gerealiseerd moet er gewerkt worden aan de stabiliteit van de veiligheid. Hiervoor is risico-gestuurde zorg van belang. Het veiligheidsplan dan wel ondersteuningsplan wordt aangevuld met aanwezige risicofactoren voor het opnieuw ontstaan van onveiligheid en wat nodig is deze risico's zo klein mogelijk te laten worden. Heb ook oog voor complicerende factoren die een rol kunnen spelen in het tot stand komen van of in stand houden van de onveiligheid.

6. Tenslotte dient het veiligheidsplan zich te richten op herstelgerichte zorg. Er moet in kaart gebracht worden welke zorg of hulp er nodig is voor de betrokkenen om de gevolgen van de meegemaakte onveiligheid te verwerken (zoals bijvoorbeeld traumabehandeling). Dit is van belang omdat trauma op zichzelf een belangrijke voorspellende waarde is in het opnieuw ontstaan van onveiligheid of geweld. Afspraken over het inzetten van hulp worden in het veiligheidsplan of ondersteuningsplan gezet.
7. Met andere betrokkenen (informeel netwerk, instanties, betrokken professionals, etc.) worden de afspraken vastgelegd, inclusief afstemming en taakverdeling.
8. Gedurende de looptijd van het veiligheidsplan worden de bodemeisen en gemaakte afspraken structureel geëvalueerd met het betrokken systeem en betrokkenen. Afspraken over de frequentie en wijze van evaluatie worden vastgelegd in het veiligheidsplan. Na iedere evaluatie wordt het plan bijgesteld of aangevuld. Alle betrokkenen worden van de nieuwe afspraken op de hoogte gesteld.
9. Als er zich tussen de evaluaties door een situatie voordoet waardoor de veiligheid verslechtert of veiligheidsafspraken niet nagekomen worden, wordt het veiligheidsplan bijgesteld of aangevuld. Eventuele consequenties bij het niet nakomen van afspraken worden doorgevoerd.
10. De looptijd van het veiligheidsplan kan variëren. Het spreekt voor zich dat het bereiken van directe veiligheid prioriteit heeft en idealiter weinig tijd in beslag neemt. Immers, als dit niet binnen een aanvaardbare termijn lukt binnen het vrijwillig kader dienen andere acties overwogen te worden. Het werken aan risico-gestuurde en herstelgerichte zorg vraagt echter vaak een langere adem. Hierdoor kan het voorkomen dat een veiligheidsplan maanden tot een jaar actueel blijft. Doelen en afspraken rondom risico-gestuurde en herstelgerichte zorg kunnen ook opgenomen worden in een ondersteuningsplan, zodat de aandacht op deze belangrijke risicofactoren voor onveiligheid gevestigd blijft en regelmatig ter sprake komen en geëvalueerd worden. Als er onvoldoende gewerkt wordt aan risicofactoren en complicerende factoren wordt de kans op terugkerende (acute) onveiligheid vergroot!

**Werkinstructie inzetten en
bijstellen van het veiligheidsplan**